

PEREJAUME

Pagèsiques

Barcelona: Edicions 62 («Poesia» 141), 2011, 550 p.,
24,90 €

Per a Joan Fuster a *El descrèdit de la realitat*, el cicle de Giotto, la reproducció de la bellesa natural així com la mateixa reproducció de la naturalesa estarien «positivament esgotats». Aquesta tesi bé escauria a l'obra de Perejaume, artista de prolífica i reputada carrera de la qual sempre ha germinat una exploració tant plàstica com literària. Ara bé, li escauria no pas com a enfrontament o continuïtat, sinó tal vegada com a superació. En aquest sentit, el poemari *Pagèsiques* ens permet una resposta gairebé orgànica, tal com les ovelles dibuixades al natural per l'infant Giotto a la llicorella de les prades, ja que l'un a la impensada i l'altre a consciència no haurien fet altra cosa que pasturar obres d'art.

D'obvi ressò virgilià, *Pagèsiques* se'ns presenta com un «camp de camps» escrit durant vora de vuit anys, un conjunt de cinc llibres de poesia d'extensió diversa però equilibrada amb els seus respectius pròlegs i epílegs, a més d'unes addendes veritablement significatives. Adonem-nos, per exemple, del trànsit des de la visió del camp conreat («Pagèsiques») fins al camp il·letrat («Els arbres»), o del procés de l'exterioritat («Els suros») a la interiorització («El taller»), i com ambdós moviments es clouen a «Bloc de notes» i les addendes subsegüents, en què es difuminen tant aquests límits com la signatura i la identitat de l'autor a favor d'un tema futur: el matoll de bruc. Mitjançant la profusió de neologismes de semàntica rural i dels topònims del Montnegre, gràcies al vers lliure d'extensió diversa i als usos de tota mena de prosa, sigui l'apoteigma, la prosa poètica, la glosa o la nota d'autor, Perejaume segueix amb l'anomenada poesia *plenairista* d'ençà d'*Obreda* (2003): una reflexió de l'agrarietat com a marc i tema de la relació de l'art i la natura i de les seves formes d'imitació i creativitat. Des d'una perspectiva paisatgística a partir de la qual tots els elements del Montnegre esdevenen alhora creador i creació, Perejaume planteja l'artista com a ésser a l'aguait d'una *Natura naturans* en lloc de pretendre imposar-s'hi com a demiürg amb un llenguatge impropï. Ara bé, paradoxalment, d'aquesta espera, d'aquest esbadellament, *Pagèsiques* es forma com a procés de conreu, espai de brosta i collita per part del mateix subjecte, el qual esdevé artesà i artista en ple sentit etimològic. A tall d'exemple, una citació com «La vall que puja a peu a veure's» (pàg. 61) representaria el pinyol estilístic de la seva poètica: un ús tropològic en què la natura realitza una tasca humana d'auto-

coneixement. Ara bé, el que en altres autors sols seria un ús de la prosopopeia mecanicista i banal, en Perejaume esdevé un recurs primordial de la paraula, que empeltaria amb una concepció franciscana de l'artista i l'obra muntanyenca amb què establir un diàleg il·luminista, basculant entre l'avantguardisme pairal i una omnipresent i verdagueriana parla eòlica.

A *Pagèsiques* es troben tots els llucs metodològics que Perejaume ja ha explicitat en les seves obres anteriors: l'oïsmen com a mètode d'auscultació de la Natura, la miniaturització o maximalització d'objectes i perspectives, la descontextualització del marc de referència com a creació d'obra nova, l'ús del prefix *des-* com a retorn material de l'obra d'art al seu lloc de provenença, l'excés d'obres d'art enfront l'art de l'excés... Perejaume s'ha creat un sistema conceptual ben travat amb tots aquests cims teòrics, la combinació dels quals li permet una capacitat creadora certament ubèrrima i que a voltes topa amb la repetició o la contradicció, paranys tanmateix cobejats pel mateix autor però no exempts de problemes. En aquest sentit, la voluntat de globalització de l'autor és tal que, en lloc de llibre, en Perejaume caldria parlar d'un bosc mallarmeà, tot i que a vegades l'«obreda» resultant sigui més «ametística» que feréstega. De la mateixa manera, quan Perejaume arriba a dubtar de l'arbitrarietat lingüística, si existeix una mena d'*Ursprache* toponímic, aquesta és una aposta que corre el perill de resultar impostada per massa intel·lectual al costat de la paraula rediviva que la resta del poemari reivindica.

El debat sobre la relació entre natura i cultura, realitat i ficció, i tots els seus models de representativitat ha esdevingut un dels «cims *pensamenters*» de la modernitat. Entre una visió antropocèntrica, tal com la representada per exemple pel recent *Estiula* (2011) de Lluís Calvo, i una altra de cosmogònica com la postulada per Perejaume a *Pagèsiques*; el bo del cas és comprovar com la poesia catalana actual disposa de corrents estètics divergents per tractar la natura amb resultats poètics d'altura. En el cas de Perejaume, el repte del *trompe-l'oeil* verbal amb què difuminar els límits, no entre models de realitat, sinó entre models de representació, acaba essent el grop de tota la seva lectura. Al cap i a la fi, quan Perejaume es demana si un arbre podria arrelar en un quadre de Giotto (pàg. 218), un no sap si concloure si, tanmateix, la natura, Giotto o Perejaume mai no han deixat de ser, com Richard Wagner, els millors *pompier*s de si mateixos.

Jordi Florit Robusté